

Příloha 1.

Formulář pro pedagogickou diagnostiku žáka se sociálním znevýhodněním

Vyplněný formulář, určený pro zaměstnance školního poradenského pracoviště a pro třídní učitele, poskytuje základní přehled o vybraných charakteristikách žáka, jako jsou: školní úspěšnost, komunikační a sociální dovednosti, chování, emoční naladění a sebedůvěra, zvládání zátěžových situací, vliv rodiny a interakce rodiny a školy. Formulář může sloužit jako podklad pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu žáka nebo plánu pedagogické podpory. Informace zaznamenané ve formuláři jsou důvěrné.

Formulář doporučujeme vyplňovat průběžně, v intervalech 1x za 14 dní až 1x měsíčně. Průběžným vyplňováním je možné mapovat změny u dítěte.

Škála hodnocení:

- 1- úplný souhlas s výrokem ve sloupci vlevo
- 2- částečný souhlas s výrokem ve sloupci vlevo
- 3- něco mezi
- 4- částečný souhlas s výrokem ve sloupci vpravo
- 5- úplný souhlas s výrokem ve sloupci vpravo

Školní úspěšnost	1	2	3	4	5	
Dokáže udržet pozornost při činnosti/hře/aktivitě.						Během výuky je patrná rychlá unavitelnost / snižování pozornosti.
Daří se mu dotahovat úkoly/činnosti do konce.						Nedaří se mu dotahovat úkoly/činnosti do konce.
Má dostatečné pracovní návyky (úklid, uspořádání předmětů při práci).						Nemá dostatečné pracovní návyky (úklid, uspořádání předmětů při práci).
Je schopen plnit zadané úkoly/činnosti v přiměřeném pracovním tempu.						Není schopen plnit zadané úkoly/činnosti v přiměřeném pracovním tempu.
Respektuje pokyny učitele, reaguje na ně.						Nerespektuje pokyny učitele, nereaguje na ně. Vyrušuje při vyučování apod.
Daří se mu ve škole rozvíjet svůj potenciál, své schopnosti a dovednosti.						Nedaří se mu ve škole rozvíjet svůj potenciál, své schopnosti a dovednosti.
Jeví dostatečnou motivaci k tomu, aby podal dobrý výkon ve vyučování. Neobává se chybění, dokáže se poučit z neúspěchu.						Nejeví dostatečnou motivaci k tomu, aby podal dobrý výkon ve vyučování. Obává se chybění, je patrná strategie vyhýbání se neúspěchu.
Jeho školní prospěch se nezhoršuje, nejsou v něm patrné náhlé výkyvy.						Jeho školní prospěch se celkově výrazně zhoršuje anebo jsou patrné náhlé výkyvy.

Komunikační a sociální dovednosti, chování	1	2	3	4	5	
Má dobré vyjadřovací schopnosti, má dostatečnou slovní zásobu vzhledem k věku.						Vyjadřovací schopnosti a slovní zásoba nejsou dostatečné vzhledem k věku.
Má dobré porozumění mluvené řeči, chápe, co říkají druzí, vzhledem k věku.						Nemá dostatečné porozumění mluvené řeči, hůře chápe, co říkají druzí, vzhledem k věku.
Jedná a mluví bez impulzivitu, dokáže zvážit důsledky svého jednání.						Jedná a mluví impulzivně, bez přemýšlení. Nezvažuje důsledky svého jednání.
Dokáže pojmenovat vlastní potřeby.						Nedaří se mu pojmenovat / dát najevo vlastní potřeby.
Dokáže si říct o pomoc.						Nedaří se mu /nedokáže si říct o pomoc.
Aktivně vstupuje do kontaktu se spolužáky při činnostech/hře/aktivitách. Pozitivně reaguje na nabídku k činnosti, ke hře.						Jeví problémy se zapojováním se do hry. Nereaguje na nabídku k činnosti, ke hře. Kontakt se spolužáky se vyhýbá, nereaguje na ně. Je pasivní, pokud nemusí, neprojevuje se. Uzavřenost, lhostejnost, apatie. Stojí mimo dění ve třídě.
S dětmi a dospělými komunikuje vstřícně, přiměřeně situaci, bez projevů napětí, hněvu, nepřátelství apod.						Dostatečně nekomunikuje s třídním učitelem a vrstevníky. Ublíží ostatním slovně či fyzicky. Děti ubližují jemu.
Ve třídě má stálého kamaráda/kamarády, se kterým tráví čas o přestávkách apod.						Ve třídě nemá kamaráda/kamarády anebo je ho/je často mění.
Chová se adekvátně dané situaci.						Nedaří se mu chovat se adekvátně situaci. Např. snaží se zaujmout pozornost nevhodným způsobem. Stylizuje se do role třídního šaška, objevuje se provokování apod.
Nejeví známky citové deprivace.						Známky citové deprivace: <ul style="list-style-type: none"> • nedostatečně rozvinuté citové prožívání • málo rozvinutá schopnost navázat a budovat vztahy • obtížná orientace ve vlastních pocitech • chudá slovní zásoba • chybějící spontaneita • opoždění psychomotorického vývoje • výkyvy v chování • snížená důvěra k lidem • neschopnost poučit se ze zpětné vazby • problém s porozuměním následkům vlastních činů
Nejeví známky agresivního jednání obráceného vůči sobě.						Jeví známky agresivního jednání obráceného vůči sobě (sebepečkozování, např. trhání si vlasů, řezání se ostrými předměty).
Nejeví známky návykového jednání.						Jeví známky návykového jednání: například poruchy příjmu jídla, drogová závislost, gamblerství.

Emoční naladění a sebedůvěra	1	2	3	4	5
Má pozitivní sebehodnocení, umí přijmout chválu. Nebojí se chyb, z neúspěchu se dokáže poučit.					Jeví nízké sebevědomí; neumí přijmout chválu; má obavy z možných chyb. Vyhybá se neúspěchu.
Věří si, že je schopný podat dobrý výkon. Nevyžaduje zvýšenou pozornost pedagoga při činnostech.					Nevěří si, že je schopný podat dobrý výkon. Vyžaduje zvýšenou pozornost pedagoga při činnostech.
Je patrné pozitivní ladění.					Je patrné negativní emoční ladění. Působí smutně/úzkostně, snadno se rozruší nebo rozpláče.
Prožívá opakovaně pocity úspěchu v různých oblastech.					Prožívá opakovaně pocity neúspěchu v různých oblastech.
Zvládání zátěžových situací (včetně nových situací)					
Je schopný se dobře adaptovat, zvyknout si na nové prostředí/podněty					Obtížně si zvyká si na nové prostředí/podněty. V jeho chování se během adaptace na nové prostředí/podmínky objevují neurotické příznaky (neklid, plačtivost, úzkostnost, výkyvy v chování).
Vliv rodiny, rodinné prostředí					
Nejeví známky psychického nebo fyzického týrání, zneužívání nebo zanedbávání. Má uspokojené základní potřeby (není nevyspalý, hladový...).					Jeví známky psychického nebo fyzického týrání, zneužívání nebo zanedbávání: modřiny, zranění, opakované fraktury, popáleniny, mlčení, pláč, nervozita, úzkostné ladění, smutek, nechce kontaktovat rodiče, jeví známky sebepoškozování – např. vytrhávání vlasů; jeví známky nevyspání, hladu.
Interakce rodiny a školy					
Dítě nosí úkoly a pomůcky v pořádku.					Dítě nenosí úkoly a pomůcky v pořádku.
Rodina se zajímá se o výsledky práce ve škole, reaguje na záznamy v žákovské knížce anebo v jiných dokumentech. Dochází na třídní schůzky, účastní se společných akcí ve škole.					Rodina se nezajímá o výsledky práce ve škole, nereaguje na záznamy v žákovské knížce anebo v jiných dokumentech. Nedochází na třídní schůzky, neúčastní se společných akcí ve škole.
Rodiče dítě podporují v domácí školní přípravě. Rodiče se s dítětem doma učí.					Rodiče dítě nepodporují v domácí školní přípravě. Rodiče se s dítětem doma neučí.
Rodiče by měli zájem se s dítětem doma připravovat do školy, ale pravděpodobně nerozumí školní látce. Rodiče jsou motivováni spolupracovat při doučování dítěte.					Rodiče nemají zájem podpořit dítě při doučování jinou osobou.

Zdroj: Národní pedagogický institut České republiky (n.d.). *Formulář pro pedagogickou diagnostiku žáka se sociálním znevýhodněním*. <https://tinyurl.com/ymhba676>